

Raimon és irrepètible

Quan la recopilació de la seua obra completa en discos compactes ha resultat un èxit rotund, Andreu Alfaro reflexiona sobre el treball artístic de Raimon.

Fa anys, públicament, parafrasejant Raimon, vaig comentar: "què diré jo de Raimon que no m'haja dit Raimon".

De quin Raimon parlaré, del poeta, l'amic, el músic, el savi de les lletres, el cantant... És difícil separar qualsevol part d'aquest combinat intel·ligent anomenat Raimon.

En un principi va ser el seu cant, després vingueren moltes afinitats i complicitats. Però què hi ha en el seu cant que tant m'impresiona? Indubtablement la seua veu, la forma d'expressar-se, però sobretot el seu llenguatge artístic. Voldria insistir en aquesta expressió del "llenguatge artístic" perquè, com que sóc part de la "fauna de manipuladors" de llenguatges artístics, em sembla imprescindible que es limite a la literatura i a l'art, quan és una de les principals característiques de totes les expressions culturals; i encara més en el cant de Raimon, on la literatura i la música componen un art extraordinari.

Un cantant sense un llenguatge propi és un més dins del món dels cantants; encara que amb més llibertat per a camuflar-se dins de la moda de cada moment. Un cantant amb llenguatge propi és un heroi, difícil de trobar dins del món de la cançó, on la moda i la promoció deixen poques possibilitats a la creació personal.

Com aconsegueix Raimon anar formant el seu llenguatge personal? Inicialment per raons molt antigues, gairebé ancestrals; en paraules de Joan Fuster "la xamba genètica", els gens i cromosomes del "Pele", que a l'any 40 varen pertànyer a una de les millors collites que ha donat Xàtiva. Sens dubte aquesta seria una explicació prou convincent per a entendre el crit musical del poema raimonià, ens podria justificar *Al vent*; però seria massa simple per a aclarir la complexa aventura, cada volta més interessant, de la seua obra. És el compromís, en el sentit més ample de la paraula, la causa més impor-

tant que configura el seu treball; tanmateix no m'agradaria que aquest compromís quedara reduït a la significació que va tenir per a molts de nosaltres la paraula *engagé* durant els anys 50 i 60.

Raimon és un home compromès, continua amb la tradició del ser i el deure ser. La justícia, l'amor, la llibertat, la solidaritat són constants en les seues cançons;

Raimon i Alfaro. L'escultor va participar en la presentació a Barcelona de l'obra completa en CD del cantant de Xàtiva.

però, a més a més, la qualitat és una condició inqüestionable en el seu treball; fuig de la demagògia i els tòpics sentimentals o convencionals, tant poètics com musicals, per a expressar-se, per a dir sense entrebancs, allò que vol comunicar als altres. Lenta, rigorosa i apassionadament, va trobant i cercant les paraules, la música, la interpretació, perquè tot forme una cançó bella i clara, que manifeste les seues intencions. La bellesa és una constant en la seua tasca, perquè ell és conscient que és part del compromís intel·lectual i sap que la bellesa, així com la claredat, sols s'obtenen amb l'esforç del treball ben fet. Aquest és el repte de l'artista, no rebaixar la qualitat de la seua obra i arribar al cor i a l'enteniment de tots. Així fa les cançons; a vegades les rebrem i les farem nostres al primer cop, altres necessitarem escoltar-les més vegades, però sempre les posseïrem, perquè són part de nosaltres.

Vull tornar a insistir en la "xamba genètica", en el crit raimonià. La seua veu em fa l'efecte que ens agarra de sobte, i a poc a poc ens va portant al seu terreny, al seu cor, al seu pensament, i ens converteix, a cadascun de nosaltres, en part del seu cant, còmplices voluntaris d'un prodigi col·lectiu on Raimon i nosaltres, nosaltres i Raimon, ens identifiquem plenament i ens fa sentir-nos, pot ser que per un temps, pot ser que per un temps, lliures i solidaris.

Encara diré més, "no importa ni la llengua", i sí que importa, tanmateix ell trenca fronteres i diferències, perquè en el seu cas l'home no és la mesura de totes les coses, sinó que la col·lectivitat, els homes són la mesura de l'home, de Raimon; és com si tornàrem a l'antiguitat, una transgressió entre la personalitat i la col·lectivitat, ens descobreix allò que som, natura, natura comuna, esplendorosa i generosa. No hi ha un autor, tots som autors, tots volem firmar aquesta carta magna d'amor i llibertat universal que és el cant de Raimon.

Tenia raó Salvador Espriu: "Raimon és irrepètible". Altres continuaran el seu camí, cantaran les seues cançons, treballaran amb el mateix esperit que motivava Raimon... potser. Però, és irrepètible, fins i tot inimitable. Tots nosaltres som uns privilegiats, hem tingut la gràcia de poder sentir Raimon en viu, és un favor que el destí ens ha atorgat per la simple raó d'haver viscut en l'època que ell cantava. Açò en el temps que vivim és gairebé un miracle; quants podran sentir en viu recitals de Raimon? Reflexionem per un moment... Ben pocs, sols uns milers d'elegits voluntaris seran testimoni, entre milers de milions d'homes, de contemplar i sentir en viu aquest espectacle únic. Ara ací, aproximant-se a la cloenda del segle XX, "el segle de les contradiccions", sols ens queda la possibilitat de l'electrònica. Amb l'integral de Raimon encara podem sentir un poc de vida, de llibertat, d'amor i d'esperança a casa. **Andreu Alfaro**